

Vraag:

Hoe maken we het mogelijk dat de politie met meer flexibiliteit zijn slagkracht vergroot?

Samengevat:

Het vertrouwen van burgers in de politie is hoog in een periode waarin de samenleving onder druk staat en ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Om dit vertrouwen te behouden, moet de politie tijdig en effectief kunnen inspelen op de veranderende maatschappelijke behoeften. Dat vraagt om een solide financieel fundament én voldoende bestuurlijke en operationele flexibiliteit. Alleen dan kan de politie haar slagkracht behouden en op onderdelen versterken.

Antwoord:

De flexibiliteit van politie staat onder druk. De huidige financiële middelen zijn volledig nodig voor de bestaande personele bezetting en bijbehorende voorzieningen. De financiële opgave voor de meerjarenbegroting loopt op tot een structureel bedrag van €350 miljoen vanaf 2030, waardoor de politie uiteindelijk 3.000 functies niet kan vullen. Daarnaast moet de politie kunnen investeren in specialistisch personeel en nieuwe technologieën, zodat de politie kan inspelen op veranderende veiligheidsvraagstukken. De slagkracht van de politie wordt vergroot wanneer deze en toekomstige middelen niet vooraf worden geoormerkt, maar in samenspraak met het gezag op basis van lokale behoeften kunnen worden ingezet. Uiteraard met adequate verantwoording richting minister, parlement en gezagen. De politie vraagt het volgende:

1. Een financieringssysteem en beperking van bijzondere bijdragen

De politie heeft behoefte aan een budget dat aansluit bij haar taken, nu en in de toekomst. Met een financieringssysteem die voorspelbaar is en meebeweegt, zoals dit bij andere overheidsorganisaties al gebruikelijk is, kan de politie anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen. Hierdoor is het mogelijk om een meerjarige koers te bepalen en uit te voeren. De politie zorgt voor transparante verantwoording over de besteding van de financiële middelen. Noodzakelijke maatregelen zijn:

- Middelen worden toegekend op basis van wettelijke taken en strategische doelen (zoals de veiligheidsagenda). Nieuwe structurele of tijdelijke taken resulteren in een aanvullende bekostiging.
- Bekostiging verloopt primair via de algemene bijdrage; gelabelde (bijzondere) bijdragen¹ worden vermeden om flexibiliteit in de politie-inzet te behouden en gezamenlijke prioritering mogelijk te maken. Sturing vindt plaats via bijvoorbeeld de veiligheidsagenda.
- Het budget beweegt mee met de vraag naar politie-inzet, bijvoorbeeld als gevolg van bevolkingsgroei.

2. Meer ruimte in de formatie: leg slechts een deel van de operationele sterkte vast

De huidige volledige vaststelling van de operationele sterkte, beperkt de ruimte van de politie om flexibel in te spelen op nieuwe veiligheidsvraagstukken. De minister van Justitie en Veiligheid bepaalt hiermee vooraf waar een groot deel van de begroting aan wordt besteed, waardoor de politie nu onvoldoende kan schuiven tussen budgetten voor personeel, materieel en IV. Tegelijkertijd is het vanzelfsprekend dat er een stabiele, goed opgeleide operationele basis blijft bestaan, gezien de bijzondere bevoegdheden van de politie.

Door technologische en digitale ontwikkelingen verandert het politiewerk snel. Digitale expertise in de basisteams, ondersteuning door technologie (zoals spraak-naar-tekst) en het snel kunnen aantrekken van specialistische kennis zijn steeds belangrijker. Dit vraagt om afwegingsruimte voor politie en gezag tussen:

- Personeel en materieel (waaronder IV en huisvesting). *Voorbeeld: door de gerichte inzet van nieuwe technologieën, zoals digitaal politiecontact en AI in de opsporing, kan het werk slimmer worden ingericht en beschikbare capaciteit effectiever worden benut.*
- Tussen operationele en niet-operationele functies. *Voorbeeld: door gerichte inzet van gespecialiseerde digitale expertise in plaats van generieke politiecapaciteit (bijvoorbeeld in zedenteams) speelt de politie sneller in op nieuwe (digitale) veiligheidsvraagstukken.*

De politie stelt daarom voor dat de minister slechts een deel van de operationele sterkte vaststelt, bijvoorbeeld 70%, als een stabiele basis. Met de resterende 30% van het personeelsbudget kan de politie, in afstemming met de gezagen, flexibel inspelen op nieuwe ontwikkelingen en prioriteiten. Ook hierover legt de politie transparant verantwoording af.

¹ Een deel van het budget wordt momenteel toegekend via bijzondere bijdragen (gelabeld geld). Deze bijdragen zijn geoormerkt voor specifieke taken en beperken de flexibiliteit van de politie. Het percentage van de begroting dat als bijzondere bijdrage wordt verstrekt is gestaag gegroeid van 3% bij de start van de Nationale Politie naar 15% nu.